

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน อำเภอนงนุช จังหวัดชัยนาท สามารถสรุปผลการวิจัยทั้งในส่วนของผู้ประสพการวิจัย วิธิดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) สภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร (3) ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

1.2 วิธิดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน อำเภอนงนุช จังหวัดชัยนาท ศึกษาประชากรทั้งหมดจำนวนทั้งสิ้น 84 ราย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง เพื่อหาค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการและวิธีการส่งเสริมความรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของกลุ่มเกษตรกร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.23 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 6.03 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ทุกรายเป็นสมาชิกกลุ่ม ประสพการณ์การเลี้ยงไก่เฉลี่ย 11.90 ปี เกษตรกรทุกรายได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่อย่างน้อย 1 ครั้ง สื่อในครัวเรือนเกษตรกรทุกรายมี โทรศัพท์ วิทยุ

วิธีดี คือในชุมชนมีหอกระจายข่าวและผู้นำเกษตรกร แหล่งรับรู้ข่าวสาร ทั้งหมดได้รับจากกลุ่มสมาชิกเครือข่ายเลี้ยงไก่พื้นเมือง รองลงมาได้รับจากเจ้าหน้าที่รัฐ และแผ่นพับ เกษตรกรทุกรายใช้เงินทุนของตนเอง มีเพียงเล็กน้อยที่ใช้เงินทุนของญาติพี่น้องด้วย การถือครองที่ดินเกษตรกรทุกรายมีที่ดินเป็นของตนเอง ขนาดพื้นที่ในการเลี้ยงเฉลี่ย 547.61 ตารางเมตร รายได้จากการเลี้ยงไก่ของเกษตรกร (ในปี 2555) ได้จากการขายเนื้อไก่ เฉลี่ย 35,523 บาท/ปี การขายพันธุ์ มีเพียงส่วนน้อยที่มีการขายพันธุ์ รายได้จากการขายพันธุ์เฉลี่ย 11,198 บาท/ปี รายได้จากการนำไก่ไปแข่งขันมีเพียงส่วนน้อยที่นำไปแข่งขัน รายได้เฉลี่ย 16,428 บาท / ปี รายได้รวมของเกษตรกร (ในปี 2555) เฉลี่ย 64,297 บาท/ปี รายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ (ในปี 2555) มาจากการซื้อพันธุ์ มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยที่มีการซื้อพันธุ์ รายจ่ายจากการซื้อพันธุ์เฉลี่ย 1,761 บาท/ปี รายจ่ายค่าโรงเรือนและอุปกรณ์ในโรงเรือน เกษตรกรทุกรายไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ รายจ่ายค่าอาหารเฉลี่ย 8,171 บาท/ปี รายจ่ายค่ายารักษาโรค เฉลี่ย 3,077 บาท/ปี ค่าใช้จ่ายในการนำไก่ไปแข่งขัน มีเพียงส่วนน้อยที่นำไปแข่งขัน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 7,857 บาท/ปี ค่าจ้างแรงงาน มีเพียงส่วนน้อยที่จ้างแรงงานเฉลี่ย 9,857 บาท/ปี รวมรายจ่ายจากการเลี้ยงไก่ (ในปี 2555) เฉลี่ย 30,387 บาท/ปี

1.3.2 สภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์หลักในการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นไก่เนื้อ กว่าครึ่งของเกษตรกรเลี้ยงเพื่ออนุรักษ์สายพันธุ์ ส่วนหนึ่งเลี้ยงเพื่อการกีฬาและจำหน่ายพันธุ์ ลักษณะการประกอบอาชีพ เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นอาชีพเสริม จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ ใช้แรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.38 คน แรงงานจ้างมีเพียงส่วนน้อยเฉลี่ย 0.28 คน พันธุ์ที่เลี้ยงทุกรายเลี้ยงไก่ไทยผสมไข่อ่อนและไก่ไทยผสมพม่า มีเกษตรกรกว่าครึ่งที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองพันธุ์ไทย ได้แก่ ไก่เหลืองหางขาว ไก่ประดู่หางดำ ไก่ประดู่สามด้าไก่เขียวหรือเขียวแมลงภู ไก่ประดู่เลาหางขาว ไก่สิดอกหมากหางขาว และไก่ลายหางขาว มีส่วนน้อยที่เลี้ยงพันธุ์ปากก้อย แหล่งที่มาของพันธุ์ เกษตรกรทุกรายได้จากการขยายพันธุ์เอง และได้รับการสนับสนุนจากกลุ่ม มีส่วนน้อยที่เลี้ยงในลักษณะฟาร์มที่ซื้อจากฟาร์มหรือเกษตรกร การผสมพันธุ์ เกษตรกรใช้พ่อพันธุ์ (ตัวเดิม) ผสม 1-2 ครั้ง การคัดและการปรับปรุงพันธุ์ เกษตรกรส่วนใหญ่คัดไก่ที่มีสุขภาพแข็งแรง แม่พันธุ์ที่ให้ไข่ดกไว้ทำพันธุ์ และคัดไก่ที่มีอายุมากออกจากฝูง จำนวนไก่พ่อพันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยงเฉลี่ย 16.05 ตัว จำนวนไก่แม่พันธุ์ ที่เกษตรกรเลี้ยงเฉลี่ย 35.94 ตัว เกษตรกรส่วนใหญ่ทำทะเบียนประวัติไก่ เกษตรกรทุกรายทำการบันทึกข้อมูล อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ เกษตรกรทุกรายใช้อาหารที่หาได้ในท้องถิ่น ยาที่ใช้ในการรักษาโรค เกษตรกรทุกรายใช้ยาปฏิชีวนะร่วมกับยาสมุนไพร ด้านโรงเรือนและอุปกรณ์ เกษตรกรมีการปฏิบัติได้แก่ มีการสร้างโรงเรือน โรงเรือนมีตาข่ายคลุม โรงเรือนอยู่บริเวณน้ำท่วมไม่ถึง โรงเรือนแยกอยู่ห่างบ้านพักอาศัย โรงเรือนอยู่ห่างบริเวณใช้ยาฆ่าหญ้าและ

แมลง โรงเรือนอยู่ห่างเสียงรบกวน มีไฟฟ้าส่องสว่าง มีที่บังลมและแดด มีรังไข่เพียงพอสำหรับแม่ไก่ มีรางน้ำ มีรางอาหาร มีรางใส่กรวด/เปลือกหอย การสุขาภิบาล เกษตรกรทุกรายมีการปฏิบัติได้แก่ ทำความสะอาดโรงเรือนด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ทำความสะอาดพื้นด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อฉีดหรือพ่น เปลี่ยนน้ำและทำความสะอาดภาชนะใส่น้ำทุกวัน รักษาโรงเรือนให้สะอาดอยู่เสมอ เปลี่ยนที่รองพื้นบ่อยๆ หมั่นดูแลสุขภาพไก่เป็นประจำ มีการคัดไก่ที่ป่วยออกจากฝูงเพื่อสังเกตอาการ มีพื้นที่เพียงพอให้ไก่ออกกำลังกาย ทำความสะอาดภาชนะต่างๆด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค สร้างโรงเรือนที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีการกำจัดแหล่งน้ำสกปรกรอบๆ โรงเรือนและบริเวณใกล้เคียง ทำการถ่ายพยาธิให้ไก่ ไม่ทิ้งซากไก่ลงน้ำ มีการกักไก่ไว้อย่างน้อย 7 วันก่อนนำเข้าฝูง ไม่ใช่ น้ำจากแหล่งสาธารณะเลี้ยงไก่หากจำเป็นให้ผสมน้ำยาฆ่าเชื้อ ทำการฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้ไก่ตามโปรแกรม

1.3.3 ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

1) ความต้องการสื่อในการส่งเสริม ความต้องการสื่อในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อันประกอบด้วย 1)เรื่องพันธุ์ 2)การคัดและการปรับปรุงพันธุ์ 3)โรงเรือนและอุปกรณ์ 4)การใช้อาหาร 5)ยาที่ใช้ในการรักษาโรค และ 6)การสุขาภิบาล โดยผ่านสื่อต่างๆ อันได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า 1) เรื่องพันธุ์ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อ ระดับมากที่สุด คือ วิชิตี สื่อบุคคลของเอกชนและสื่อบุคคลของทางราชการ แผ่นพับ คะแนนเฉลี่ย 4.89 4.88 4.85 4.84 ระดับมาก คือ คู่มือ และโทรทัศน์ คะแนนเฉลี่ย 4.15 4.11 ระดับปานกลาง คือวิทยุโปสเตอร์ และสถาบันการศึกษา คะแนนเฉลี่ย 3.05 2.70 2.70 และระดับน้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต คะแนนเฉลี่ย 1.00 2) เรื่องการคัดและการปรับปรุงพันธุ์ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อ ระดับมากที่สุด คือ วิชิตี แผ่นพับ สื่อบุคคลของเอกชน และสื่อบุคคลของทางราชการ คะแนนเฉลี่ย 4.78 4.78 4.77 4.22 ระดับมาก คือ คู่มือ และโทรทัศน์ คะแนนเฉลี่ย 4.16 3.51 ระดับปานกลาง คือ วิทยุ สถาบันการศึกษา และโปสเตอร์ คะแนนเฉลี่ย 3.21 2.94 2.88 ระดับน้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต คะแนนเฉลี่ย 1.00 3) เรื่องโรงเรือนและอุปกรณ์ในโรงเรือน เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อ ระดับมากที่สุด คือ วิชิตี สื่อบุคคลของทางราชการ แผ่นพับ และคู่มือ คะแนนเฉลี่ย 4.89 4.77 4.70 4.25 ระดับมาก คือ สื่อบุคคลของเอกชนโทรทัศน์ และวิทยุ คะแนนเฉลี่ย 4.14 4.02 3.58 ระดับปานกลาง คือ สถาบันการศึกษา และโปสเตอร์ คะแนนเฉลี่ย 3.09 3.07 ระดับน้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต คะแนนเฉลี่ย 1.00 4) เรื่องการใช้อาหาร เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อ ระดับมากที่สุด คือ วิชิตี แผ่นพับ สื่อบุคคลของเอกชน และสื่อบุคคลของทางราชการ คะแนนเฉลี่ย 4.89 4.75 4.64 4.35 ระดับมาก คือ คู่มือ

และโทรทัศน์ คะแนนเฉลี่ย 4.16 3.64 ระดับปานกลาง คือ วิทย์ ไปสเตอร์ และสถาบันการศึกษา คะแนนเฉลี่ย 3.26 3.17 3.10 ระดับน้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต คะแนนเฉลี่ย 1.00 5) เรื่องยาที่ใช้ในการรักษาโรคพบว่า เกษตรกร มีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อ ระดับมากที่สุด คือ วิชีดี แผ่นพับ สื่อบุคคลของเอกชน กลุ่มมือ และสื่อบุคคลของทางราชการ คะแนนเฉลี่ย 4.89 4.75 4.71 4.53 4.28 ระดับมาก คือ โทรทัศน์ คะแนนเฉลี่ย 3.64 ระดับปานกลาง คือ วิทย์ ไปสเตอร์ และสถาบันการศึกษา คะแนนเฉลี่ย 3.28 3.23 3.14 ระดับน้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต คะแนนเฉลี่ย 1.00 6) เรื่องการสุขภาพพบว่า เกษตรกร มีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อ ระดับมากที่สุด คือ วิชีดี สื่อบุคคลของทางราชการ แผ่นพับ กลุ่มมือ และสื่อบุคคลของเอกชน คะแนนเฉลี่ย 4.89 4.78 4.76 4.63 4.22 ระดับมาก คือ โทรทัศน์ คะแนนเฉลี่ย 4.82 ระดับปานกลาง คือ วิทย์ สถาบันการศึกษา และไปสเตอร์ คะแนนเฉลี่ย 3.21 3.16 3.10 ระดับน้อยที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต คะแนนเฉลี่ย 1.00

1.3.3.2 ความต้องการวิธีการส่งเสริม ความต้องการวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร อันประกอบด้วย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การทัศนศึกษา การบรรยาย และการทดลองเลี้ยง ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมากที่สุด คือ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการทัศนศึกษา คะแนนเฉลี่ย 4.67 4.36 4.27 ระดับน้อย คือ การบรรยาย คะแนนเฉลี่ย 2.55 ระดับน้อยที่สุด การทดลองเลี้ยง คะแนนเฉลี่ย 1.00

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาล้างไก่พื้นเมืองของเกษตรกร หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท ทั้งสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ การล้างไก่พื้นเมือง และความต้องการการส่งเสริม ตลอดจนปัญหาของเกษตรกร มีสิ่งที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.23 ปี ซึ่งค่อนข้างมีอายุมาก ด้วยเพราะที่มีอายุค่อนข้างมากอีกทั้งการศึกษาน้อย จึงยึดการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว บางครอบครัวภรรยาเป็นผู้เลี้ยง ส่วนสามีออกไปทำงานรับจ้างปลูกบ้านเพื่อหารายได้อีกทาง ประกอบกับการมีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ค่อนข้างมากเฉลี่ย 11.90 ปี เกษตรกรทุกรายใช้เงินทุนของตนเอง เพราะค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริม ใช้เงินทุนไม่มากเพราะมีปัจจัยต่างๆเกื้อหนุน ทั้งด้านการได้รับการสนับสนุนเรื่อง

พันธุ์ ด้านโรงเรือน อาหารที่หาได้ในท้องถิ่นรวมทั้งการใช้ยาสมุนไพรในการรักษาไก่ ด้านการรับรู้ข่าวสารเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการรับเอกสารทางวิชาการ และไม่ใช้บริการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลด้วยเพราะเห็นว่าไม่จำเป็นเพราะตนเองเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นไก่เนื้อ อีกทั้งไม่มีการขายพันธุ์ และไม่มีการนำไปแข่งขัน ส่วนไก่ที่ได้มาเพาะขยายพันธุ์ ก็ได้จากสมาชิกกลุ่ม เป็นไก่ที่ไม่ได้ลักษณะไก่ชนตามที่ผู้เลี้ยงในลักษณะฟาร์มต้องการ สำหรับผู้เลี้ยงในลักษณะฟาร์ม นั้น มีค่าอาหารและยาที่ใช้รักษาโรคค่อนข้างสูง เพราะต้องบำรุงไก่ของตนให้มีความสมบูรณ์เพื่อการแข่งขัน

รายได้จากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 64,297 บาท รายจ่ายเฉลี่ย 33,911 บาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเกษตรกรทุกรายมีรายได้มากกว่ารายจ่ายในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริม นอกจากการทำเกษตร อีกทั้งมีปัจจัยต่างๆที่เอื้ออำนวย จึงทำให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรอยู่ได้ คู่กับวิถีชีวิตในปัจจุบัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ธเนศน์ บุญตาแสง (2545:73) ได้ศึกษา ไก่ชนกับวิถีชีวิตไทย พบว่า การเลี้ยงไก่ชนเป็นความรู้ และเทคนิคของชุมชนในชนบทที่เรียนรู้จากประสบการณ์ของบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมมานานหลายชั่วคน จนกลายเป็นภูมิปัญญาที่อยู่คู่กับคนไทยทุกชั้นตอนของการเลี้ยง จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการสร้างอาชีพให้กับชุมชน โดยนำภูมิปัญญาที่ได้สั่งสมมาปรับใช้ให้เหมาะสม และรักษาจุดเด่นที่ยังประโยชน์ และมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมและสังคมโดยรวมน้อยที่สุด ก็จะช่วยให้ชุมชนมีรายได้เพิ่ม

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองมีปัจจัยในการผลิตที่เอื้ออำนวย ทำให้มีรายจ่ายในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองน้อยเฉลี่ย 33,911 บาท ซึ่งเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย 64,297 บาท ทำให้เกษตรกรมีกำไรเฉลี่ย 30,386 บาท ซึ่งเกษตรกรมีความพอใจกับรายได้ที่ได้รับ มีความมุ่งมั่นพร้อมที่จะพัฒนาและให้ความร่วมมือกับภาครัฐและทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี เพื่อให้การเลี้ยงไก่พื้นเมืองนั้นคงอยู่คู่กับวิถีชีวิตต่อไป

2.2 สภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

เกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ จำหน่ายเนื้อ(ไก่มีชีวิต) เพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว และมีเกษตรกรกว่าครึ่งที่เลี้ยงเพื่ออนุรักษ์สายพันธุ์ด้วย เพราะใจรักและถือว่าเป็นความภาคภูมิใจของคนเลี้ยง เกษตรกรทุกรายใช้แรงงานในการเลี้ยงในครัวเรือน มีส่วนน้อยที่เลี้ยงในลักษณะฟาร์มที่มีการจ้างแรงงานช่วยงานในฟาร์ม และแรงงานที่จ้างก็เป็นเด็กนักเรียนในชุมชน เพื่อให้เด็กมีรายได้และเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้ซึมซับ และเรียนรู้ขั้นตอนการเลี้ยงไก่พื้นเมือง แหล่งที่มาของพันธุ์เกษตรกรส่วนใหญ่ขยายพันธุ์เอง และได้รับการสนับสนุนพ่อพันธุ์แม่พันธุ์จากทางกลุ่มที่เป็นสมาชิก ผู้เลี้ยงในลักษณะฟาร์มจะมีการคัดพันธุ์ไก่เป็นพิเศษ คือที่

มีรูปร่างสมส่วน ได้ลักษณะไก่ชน เพื่อไว้สำหรับขายพันธุ์หรือเพื่อการแข่งขัน การขึ้นทะเบียนประวัติไก่เกษตรกรส่วนน้อยไม่ขึ้น ด้วยเพราะเห็นว่าไม่จำเป็นเพราะตนเองเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเนื้อ ไม่ได้นำไปไปแข่งขัน ส่วนการบันทึกข้อมูลการเลี้ยง เกษตรกรทุกรายมีการบันทึกเพื่อจะได้ทราบถึงค่าใช้จ่ายและระยะเวลาการให้วัคซีน การใช้อาหารเกษตรกรทุกรายใช้อาหารที่หาได้ในท้องถิ่น ด้วยเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำนา จึงมีข้าวเปลือกไว้สำหรับเลี้ยงไก่ ยาที่ใช้รักษาโรค เกษตรกรทุกรายใช้ยาปฏิชีวนะร่วมกับยาสมุนไพร ส่วนใหญ่จะใช้ยาสมุนไพรเพราะไม่มีผลข้างเคียงกับไก่ของตนและที่สำคัญหาง่าย และราคาถูก สอดคล้องกับการศึกษาของ เกรียงไกร โชษประการ (2543:5-53) ได้ศึกษาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ลูกผสมพื้นเมือง:อดีตและปัจจุบัน พบว่า การเลี้ยงไก่ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) ไก่พันธุ์ต่างประเทศ (2) ไก่พื้นเมือง และ (3) ไก่ลูกผสมพื้นเมือง โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนา คือ เพื่อเป็นแหล่งอาหารโปรตีน และเพื่อเป็นรายได้เสริมของเกษตรกร สำหรับวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ เพื่อเป็นอาหารครอบครัว คือ ไก่บ้านหรือไก่ไทย เพื่อความเพลิดเพลิน เช่น ไก่แจ้ และเพื่อเกมกีฬา

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึง เกษตรกรมีศักยภาพในการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ด้วยมีปัจจัยต่างๆเข้ามาเกื้อหนุน มีการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และพร้อมที่จะพัฒนารูปแบบการเลี้ยงให้หลากหลายต่อไป

2.3 ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในทุกเรื่อง จากสื่อวีซีดี แผ่นพับ สื่อบุคคลจากเอกชน สื่อบุคคลของทางราชการ และคู่มือ ในระดับมากที่สุดโดยมีความต้องการ สื่อวีซีดี ด้วยเหตุผลเพราะ สะดวกจะดูเวลาไหนก็ได้ ถ้าไม่เข้าใจก็สามารถเปิดดูใหม่ อีกทั้งมีภาพพร้อมคำบรรยายประกอบทำให้เข้าใจง่ายขึ้น สื่อแผ่นพับ ด้วยเหตุผลว่ามีตัวหนังสือให้อ่าน แต่ละแผ่นพับจะเผยแพร่เป็นเรื่องราว พกพาสะดวก สื่อบุคคลทั้งของทางเอกชนและทางราชการ ด้วยเหตุผลเพราะ มีการแนะนำความรู้ในเรื่องต่างๆแก่เกษตรกร เพื่อเป็นทางเลือก แต่ต่างกันที่วัตถุประสงค์ของทั้งสองหน่วยงาน กล่าวคือ ของเอกชนมีการแนะนำเผยแพร่มาอย่างต่อเนื่องเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า ส่วนของทางราชการเพื่อต้องการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้แต่ขาดความหลากหลายในการนำเสนอ สื่อคู่มือ ด้วยเหตุผลว่า มีรูปเล่มภาพสีสวยงาม มีตัวหนังสือให้อ่าน แต่มีน้อย

วิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการทัศนศึกษาในระดับมากที่สุด ด้วยเพราะ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เกษตรกรได้เห็น

ขั้นตอนต่างๆอย่างใกล้ชิด และสามารถซักถามได้เมื่อเกิดความไม่เข้าใจ ส่วนการทัศนศึกษา เกษตรกรได้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนต่างพื้นที่ อีกทั้งได้ความรู้ใหม่ๆในวิถีของคนต่างพื้นที่ เพื่อนำมาปรับปรุงชุมชนของตน การบรรยาย เกษตรกรให้ความสนใจน้อย เพราะมีความรู้สึกน่าเบื่อในการนั่งฟัง การทดลองเลี้ยง เกษตรกรให้ความสนใจน้อยมาก เพราะคิดว่าเสียเวลาและผลผลิตที่ออกมาสู้บริโภคนิยม สอดคล้องกับ เจริญ สุขนันทพงศ์ (2525:215) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบต่างๆ แต่ละวิธีย่อมมีข้อดี ข้อจำกัดด้วยกันทั้งนั้น การที่เราจะเลือกใช้วิธีใดให้ได้ผลนั้นขึ้นอยู่กับว่า วิธีการส่งเสริมนั้นเหมาะสมกับเนื้อหาความรู้ที่จะนำไปส่งเสริม เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคลเป้าหมาย และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่เป้าหมายนั้นตลอดจนเหมาะสมกับเวลาและโอกาสในการนำวิธีการส่งเสริมแบบนั้นไปใช้หรือไม่

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมและวิธีการส่งเสริมผ่านช่องทางสื่อต่างๆ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้ดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย เรื่องการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร หมู่ที่ 3 ตำบลวังตะเคียน อำเภอนงนุช จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยพบปัญหาในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 จากการศึกษา พบว่า การรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรยังมีน้อย เกษตรกรควรมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านการรับข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการใช้บริการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรให้ดีขึ้น

3.1.2 จากการศึกษา พบว่า การเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ตามความเหมาะสมของพื้นที่ในหลากหลายประเภทสื่อ ทั้งสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผ่านวิทยุชุมชน แผ่นวีซีดี แผ่นพับตามความต้องการของเกษตรกรโดยจัดหาความรู้ในทุกเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เผยแพร่อย่างแพร่หลาย

3.1.3 จากการศึกษา พบว่า การเพิ่มมูลค่าของไถ่พื้นเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมแนะนำรูปแบบการเลี้ยง ตั้งแต่เรื่องพันธุ์ การคัดและการปรับปรุงพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ สีขนของไก่ชน เพื่อที่เกษตรกรจะได้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงหันมาเลี้ยงไก่ ในลักษณะสวยงาม เพื่อขายพันธุ์ หรือเพื่อการกีฬาควบคู่กันไป จะเป็นรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นให้แก่เกษตรกรอีกทาง

3.1.4 จากการศึกษา พบว่า ในเรื่องของยาที่ใช้รักษาโรค ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานขอความร่วมมือกับภาคเอกชนที่ประสบความสำเร็จในเรื่องการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับ ยารักษาโรค หรือมีการสนับสนุนส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ทำการวิจัยและพัฒนาขึ้นมาเพื่อที่เกษตรกรจะได้ใช้ยาราคาถูก และเป็นทางเลือกให้เกษตรกร

3.1.5 จากการศึกษา พบว่า การสร้างเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการจัดให้มีการสร้างเครือข่ายการเลี้ยงไถ่พื้นเมืองที่ดีมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถส่งเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างตำบล อำเภอ หรือจังหวัด อันเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ รวมถึงพันธุ์ เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ให้แก่เกษตรกรหรือผู้สนใจ และเสริมรายได้ อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไถ่พื้นเมืองอีกด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาความต้องการ การส่งเสริมการเลี้ยงไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร จากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งอยู่ในโครงการเดียวกันกับการศึกษาครั้งนี้ในพื้นที่อื่นๆ ที่มีลักษณะชุมชนแตกต่างกัน เพื่อจะได้นำผลมาเปรียบเทียบหรือตรวจสอบกับการวิจัยครั้งนี้

3.2.2 การศึกษาถึงกระบวนการสนับสนุน ให้ภาครัฐ ชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่ประสานความร่วมมือกันในการจัดทำแผนการเลี้ยงไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร ตลอดจนศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามแผนให้เกิดประสิทธิภาพและความเหมาะสมของชุมชนมากยิ่งขึ้นต่อไป